

Toekomstige samenwerkingsvormen

14 februari 2020

DORDRECHT

Los van duiding, voorkeur of waardeoordeel is technisch gezien het aantal mogelijke modellen overzichtelijk

Samenwerking is mogelijk via:

1. Gemeenschappelijke regeling als openbaar lichaam = huidige situatie samenwerking
→ *Je kan wel evt. bestaande vorm of afspraken aanpassen*
2. Een van de andere vier opties in Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
 - Centrumgemeente
 - Bedrijfsvoering-organisatie
 - Gemeenschappelijk orgaan
 - Regeling zonder meer (intentieverklaring, convenant etc.)
3. Private inkoopconstructie of andere juridische vormen
4. Volledig samengaan (herindeling tot Drechtstad of meerdere Drechtlanden)

1. Gemeenschappelijke Regeling als openbaar lichaam

- De huidige constructie GRD is die van een openbaar lichaam zoals beschreven in Wgr
- Kenmerkend voor openbaar lichaam is dat sprake is van een AB met alle deelnemers en een klein DB (zoals bijvoorbeeld bij de DG&J en OZHZ)
- Het bijzondere aan de GRD constructie is de Drechtraad 'op plek van' AB en bijgevolg alle gemeenten in DB en extra PFO's als overleg organen
- Op sociaal domein (SDD) is sprake van delegatie (GR bevoegd gezag), op bedrijfsvoering (SCD, GBD etc.) mandatering (gemeente bevoegd gezag)

Diverse mogelijke aanpassingen:

- Wijziging naar gebruikelijke vorm openbaar lichaam (college regeling met i.p.v. Drechtraad, evt. wel andere rol mogelijk voor raad, ook valt te denken aan het organiseren van informatie bijeenkomsten voor raadsleden en externe partners)
- Van delegatie naar mandaat in sociaal domein
- Andere inhoud (basis en pluspakketten, minder uniformiteit/meer maatwerk, beleid eruit/meer lokale vrijheid etc.)
- Andere financiële afspraken, stemverhouding
- Evt. splitsen in 2 disciplines (via GR-en of andere constructie): één voor bedrijfsvoering en één orgaan SDD (waardoor meer mogelijkheid voor bemensing bestuur door inhoudelijk pfh-ers)

2a. Centrumgemeente

- Deelnemers mandateren de centrumgemeente
- De centrumgemeente is geen aparte rechtspersoon, ook is geen sprake van een DB of een AB
- Feitelijk kopen gemeenten publiekrechtelijk in bij centrumgemeente, die kan een uniform of divers pakket aan beleid/uitvoering aanbieden

2b. Bedrijfsvoerings-organisatie

- Kan als apart orgaan (rechtspersoon) of onderbrengen bij een gastheergemeente
- Enkelvoudig bestuur, dus geen DB en AB, maar één bestuur gevormd door deelnemers. Kan alleen voor collegebevoegdheden worden ingesteld
- Deze vorm kan worden benut voor ambtelijke samenwerking (één uitvoeringsorganisatie). Bij gastheerschap kunnen gemeenten zelfs het bestuur mandateren aan de gemeentesecretaris v.d. gastheergemeente
- Wetgever heeft deze vorm vooral bedoeld voor “eenvoudige” uitvoeringstaken of beleid zonder beleidsruimte Want door enkelvoudig bestuur ontbreken “checks en balances”

2c. Gemeenschappelijk orgaan

- Vergelijkbaar met bedrijfsvoering organisatie (een bestuurslaag / alleen DB)
- Maar dit orgaan heeft een beperkte rechtspersoonlijkheid (lichter):
 - Personeel moet daardoor altijd in dienst zijn van één of meer van de deelnemers (gastheerschap)
 - Dit orgaan kan geen regelgevende of verordenende bevoegdheden hebben zoals belastingen heffen of geven van verbindende voorschriften
- Derhalve wordt deze variant vooral gebruikt voor enkelvoudige samenwerking, visievorming of afstemming voor één bepaald beleidsterrein; Deze variant is niet/minder voor gezamenlijke uitvoering van meerdere beleidsterreinen

2d. Regeling zonder meer (wordt ook wel lichte GR genoemd)

- Gemeenten kunnen geen taken en bevoegdheden delegeren of mandateren aan een Regeling zonder meer
- Gemeenten gebruiken deze regeling voor intentieverklaring, convenant, afspraken, etc.
- Deze vorm is voor bv opstellen (woon)visie, maar leent zich niet/minder voor beleid en uitvoering op het sociaal domein vanwege wettelijke taken

3. Private inkoopconstructie of andere juridische vormen

- Bij private inkoopconstructie kopen gemeenten privaatrechtelijk diensten in bij een van de gemeenten, vaak de (informele) centrumgemeente
- Deze gemeente voert de diensten uit en is bijgevolg ook vaak de gastheer waar het personeel wordt ondergebracht

- Andere juridische samenwerkingsvormen (zoals coöperatie) zijn qua samenwerking mogelijk. Maar ook zulke vormen zijn bij sociale taken lastig te combineren met uitvoering wettelijke taken

4. Landelijke ontwikkelingen

- Er waren gemeenten die werkten in een matrixmodel (meervoudig lokaal), waarbij de uitvoering van sociale taken werd verkaveld tussen gemeenten. Al die gemeenten zijn hiermee gestopt (bood meer nadelen dan voordelen)
- Er zijn niet of nauwelijks nog gemeenten met minder dan 50.000 inwoners te vinden die eigen sociale dienst hebben (zij sluiten aan bij centrumgemeente of openbaar lichaam)
Vermoedelijke reden: de benodigde schaal om kwaliteit te leveren in het sociaal domein is de afgelopen jaren toegenomen vanwege ontwikkelingen als juridisering en ICT, verbinding zorg – arbeidsmarkt etc. Dat vraagt om expertise, inkoopmacht en ketenafstemming met partijen die ook (boven)regionaal werken.
- Er zijn niet of nauwelijks 100.000+ gemeente die hun sociale dienst in een openbaar lichaam hebben georganiseerd (zij doen het zelfstandig of zijn centrum- of gastheergemeente voor de regio)